

РЕШЕНИЕ

№ 45

гр. Варна, 27.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВАРНА, I СЪСТАВ, в публично заседание на двадесети март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Милен П. Славов

Членове: Петя Ив. Петрова
Мария Кр. Маринова

при участието на секретаря Олга Ст. Желязкова
като разгледа докладваното от Петя Ив. Петрова Въззивно гражданско дело
№ 20243000500028 по описа за 2024 година

и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството по в.гр.д. 28/2024 г. по описа на Варненския апелативен съд е образувано по въззивна жалба на Н. Н. П., подадена чрез адв. И., против решение № 1229/27.10.2023 г., поправено с решение № 1364/20.11.2023 г., постановено по гр.д. № 2600/2022 г. по описа на Варненския окръжен съд В ЧАСТТА, с която същата е осъдена да заплати на М. Ж. П. сумата от 25831,99 лв. - дадена на отпаднало основание и съставляваща направени разходи за издръжка и гледане, извършени по развален договор за прехвърляне на имот срещу задължение за издръжка и гледане, обективиран в Нот. акт № 99, том 3, рег. № 9679, дело № */18.09.2019 г. на нотариус О. Ст., рег. № 196 на НК, с район на действие ВРС, на основание чл. 55, ал. 1 от ЗЗД.

Въззивницата е настоявала, че решението на окръжия съд е неправилно като постановено при съществено нарушение на съдопроизводствените правила, в противоречие с материалния закон и е необосновано, като е молила за отмяната му в осъдителната му част и за отхвърляне на иска, както и за присъждане на сторените по делото разноски. Навела е оплаквания, че окръжният съд направил погрешен правен извод, че за основателността на искането за връщане на даденото в изпълнение на поетото задължение по развален договор е без значение чия е вината за развалянето - т.е. коя е неизправната страна по договора. Така, като изправна страна по договора за издръжка и гледане, въззивницата - ответник по делото не била причина за разваляне на договора, поради което и не следвало да отговаря към ищцата -

приобретател за лошо изпълнени нейни задължения, включително и за настаняването ѝ в дом за стари хора, вместо поетото по договора лично престиране на грижи. Неправилно били приети за доказани, като сторени за прехвърлителката в изпълнение на договора за издръжка и гледане разходи за храна, лекарства и козметика по приложените касовите бонове, предвид липсата на доказателства по делото, че същите са били предоставени именно на Н. П.. Касовите бележки, издадени от Дома за стари хора също не доказвали, че отразените в тях захарни изделия и безалкохолна бира са консумирани от нея, като собственичката на дома в показанията ѝ като свидетел не конкретизирала какви точно храни консумирала ответницата от барчето на дома. При липсата на доказателства за предписаното ѝ лечение и медицинска документация в тази връзка, Окръжният съд необосновано приел, че приложените по делото касови бонове също са за закупени за нея лекарства. Така и разписките от дома за стари хора също не отразявали вида на лекарствата и относимостта им към лечението на ответницата.

Въззиваемата М. П., чрез адв. И.Р., е подала писмен отговор, с който е оспорила въззивната жалба и по съображения за неоснователността на оплакванията и за правилността на решението на окръжния съд в обжалваната му част, е молила за потвърждаване на последното и за присъждане на сторените по делото разноси.

Решението на окръжния съд не е обжалвано в отхвърлителната му част.

Съдът на осн. чл. 269 от ГПК, след като извърши служебна проверка, намира обжалваното решение за валидно и допустимо в обжалваната му част, а по правилността му с оглед наведените оплаквания и въз основа на събраните доказателства намира следното:

Предмет на производството пред Варненския окръжен съд (досежно обжалваната част по иска по чл. 55, ал.1 пр.3 ЗЗД) е бил предявеният от М. Ж. П. срещу Н. Н. П. осъдителен иск за заплащане на сумата от 27 119 лв. - дадена от първата на отпаднало основание и съставляваща направени разходи за издръжка и гледане, извършени по развален договор за прехвърляне на имот срещу задължение за издръжка и гледане, обективиран в Нот. акт № 99, том 3, рег. № 9679, дело № */18.09.2019 г. на нотариус О. Ст., рег. № 196 на НК, с район на действие ВРС, на основание чл. 55, ал. 1 от ЗЗД.

Ответницата е оспорила иска, като релевантните за настоящото производство възражения са във връзка с наведените във въззивната жалба оплаквания: че като изправна страна по развалия договор не дължи връщане на даденото от другата страна; че не е доказано от ищцата, разходите за храна, лекарства и козметика по приложените касови бонове, да са били сторени за Н. П.; че платените от ищцата захарни изделия и напитки по касовите бележки от Дома за стари хора, са били консумирани от ответницата; че претендираните разходи за лекарства по приложените касови бонове, както и разходите за лекарства, включени в разписките от Дома за стари хора са закупени за ответницата, предвид липсата на доказателства за

здравословното ѝ състояние и за предписаното ѝ лечение.

Установено е от събраните по делото доказателства, че на 18.09.2019 г. страните по делото са сключили договор за прехвърляне на недвижим имот срещу издръжка и гледане, обективиран в нот. акт № 99, том 3, рег. № 9679, дело № */18.09.2019 г. на нотариус О. Ст., рег. № 196 на НК, с район на действие РС - Варна, по силата на който ответницата Н. Н. П. при запазено от нея пожизнено право на ползване е прехвърлила на ищцата М. Ж. П. собствения си апартамент № 12 с идентификатор № 10135.3513.261.40.12 по КК на гр. Варна, находящ се в гр. В., ул. „*” № *, ет. * с площ от 86.44 кв.м., заедно с прилежащата изба № 4 с площ от 7.61кв.м., ведно с 4.9058 % ид.ч. от общите части на сградата и от правото на строеж срещу задължението на приобретателката да поеме гледането и издръжката на прехвърлителката, като ѝ осигури нормален и спокоен живот, какъвто е водила досега и до края на живота ѝ. С влязлото в сила на 15.11.2022 г. решение № 260045/20.04.20 год. по гр.д. № 2228/19 год., Варненският окръжен съд е развалил договора, поради виновното му неизпълнение от приобретателката на осн. чл. 87, ал. 3 от ЗЗД да полага грижи и да дава издръжка в пълния им обем. Доказано е също така и страните не спорят, че в периода от 07.11.2019 г. до м.август 2021 г., прехвърлителката е била настанена и обгрижвана в Дом за възрастни хора с увреждания „Св. И.“, гр.Варна, за което изцяло е заплащала приобретателката.

Съгласно чл. 88, ал. 1 ЗЗД развалянето има обратно действие, което означава, че след настъпването му всяка страна трябва да върне всичко, което е получила. Претенцията на ищцата за връщане на даденото от нея във връзка с изпълнението ѝ по развалиния договор за издръжка и гледане е по чл. 55, ал.1, пр.3 ЗЗД, който гласи, че който е получил нещо с оглед на отпаднало основание, е длъжен да го върне. Отговорността на ответницата - кредитор по развален алеаторен договор на основание чл. 55, ал. 1, пр. 3, вр. чл. 88, ал. 1 ЗЗД за връщането в паричен еквивалент на получените от длъжника (ищцата) грижи и издръжка през времетраенето на договора е без оглед на изправността ѝ по договора. Независимо, че ответницата е била изправна страна по договора (прехвърлила е собствеността на имота), при разваляне на договора поради неизпълнение от другата страна, тя дължи да ѝ върне полученото - дадената издръжка и грижи (равностойността им). Без значение е чия е вината за развалянето и коя е неизправната страна по договора, като правилото се основава на общата забрана за неоснователно обогатяване. Последниците от развалянето на договора са с обратна сила и страните следва да възстановят фактическото положение о т п р е д и възникване на облигационното правоотношение. Затова и оплакванията на въззивницата, че не дължи връщане на полученото от насрещната страна – неизправната по развалиния договор, са неоснователни. С влязлото в сила решение за разваляне на договора за издръжка и гледане е прието наличието на частично изпълнение от неизправната страна по договора, включително и по отношение на настаняването на възрастната жена в специален дом за

обгрижване с оглед нуждата ѝ от такова, поради което и оплакванията, че не се дължи връщане на даденото за него също са неоснователни.

С обжалваната осъдителна част на решението, окръжният съд е уважил иска до размер на сумата от 25 831,99 лв., включваща: 4 250 лв. – платена от ищцата (приобретателка по разваления договор за издръжка и гледане) парична издръжка на прехвърлителката от по 250 лв. месечно за 17 месеца; 206,46 лв. – режимни разходи за ток, вода и местен данък за апартамента (предмет на договора за издръжка и гледане) и дължими от прехвърлителката за задължения, възникнали в периода на действие на договора от 18.09.2019 г. до 15.11.2022 г.; сумата от 348,29 лв. - разходи за лекарства, храна, козметика за прехвърлителката (без разходи за „промишлени стоки“), сторени в периода 21.09.2019 г. до 27.11.2019 г.; 21 027,24 лв. – сторени разходи за прехвърлителката в периода на престоя ѝ в дома за стари хора (без разходи за транспорт);

Доказано от приложените документи за преведени от ищцата на ответницата суми е, че за период от 17 месеца, включващи м. септември и м. октомври 2019 г., както и от м. септември до м. декември 2021 г. и от м. януари до м. ноември вкл. 2022 г., ищцата е превеждала на ответницата издръжка от по 250 лв. месечно или общо ответницата е получила сумата от 4 250 лв. За периода на действие на договора, ищцата е заплащала и режимни разноси на ответницата за ток, вода, телевизия и местен данък (дължим от нея предвид запазеното право на ползване) в общ размер от 206,46 лв. (57,29 лв. за ел. енергия, дължима за периода 21.10.2019 г. – 20.11.2019 г.; 13,99 лв. за телевизия - БТК („В.“), дължима по сметка от 15.12.2019 г.; 14,41 лв. за телевизия - БТК („В.“), дължима по сметка от 15.11.2019 г.; 50,46 лв. за ел. енергия, дължима за периода 21.09.2019 г. – 20.10.2019 г.; 70,31 лв. местен данък за недвижимия имот за 31.10.2019 г.), като е приложила по делото платежните документи и спор по тях няма.

По разходите по време на пребиваването на ответницата в ДВХУ „Св. И.“ гр.Варна за периода от 07.11.2019 г. до м.август 2021 г.:

От писмените доказателства (протокол за приемане на потребител на социална услуга) и медицинската документация за заболяванията на ответницата, събрани с приобщеното гр.д. № 2228/2019 г. на ВОС (делото за разваляне на договора за издръжка и гледане), се установява, че ответницата е страдала от хипертонично сърце, от зрителни разстройства, имала е световъртеж от централен произход, ревматоиден артрит (така етапна епикриза от 27.07.2020 г. за заболявания от 2017 и 2018 г. и амбулаторни листове в тази връзка) и хроничен гастрит (диагностично – терапевтичен лист). Към момента на настаняването ѝ в дома, тя е била в общо увредено здравословно състояние, на памперси, и е имала предписани лекарства за посочените заболявания (по приложените амбулаторни листове). Според договора за предоставената социална услуга в дома, цената е 850 лв. месечно и включва храна, нощувка, къпане, пране на лични дрехи, памперси, лични

помощни средства, медицинско наблюдение, както и срещу допълнително заплащане от настаненото лице доставка на лекарства, хигиенни пособия и материали, рехабилитационни услуги, лавка с хранителни стоки, безалкохолни напитки, дневен бар и други. Не е спорно по делото, че всички такси (по 850 лв. месечно) и услуги - рехабилитация (по 80 лв. за всяка услуга), ползване на телевизор (по 5 лв. месечно), закупуване и доставка на лекарства (варира според стойността), ползвани от ответницата в периода на престоя в дома, са заплащани само от ищцата и за тях са издадени (подписани от дома и от ищцата) и приложени по делото документи за плащанията. Тези доказателства, заедно с данните за здравословното състояние на ответницата, необходимостта от лечение и показанията на свидетелката П. Г. (съсобственик на ДВХУ „Св. И.“) в насока на медицинското наблюдение на настанените в дома и предназначението на лекарствата за ответницата, сочат че сумите за лекарства (независимо че липсва отбелязване на конкретните такива, в каквато насока са оплакванията на въззивницата) са платени за нея. Предвид, че в част от документите за плащанията към дома, липсва начислена сума за лекарства и с оглед показанията на двете свидетелки Г. и Др., че и ищцата е закупувала лекарства за ответницата, се налага извода че тези по приложените по делото касови бонове (с отбелязани само лекарствата за Н.) са били предназначени за прехвърлителката (предимно нексиум, по-малко ентерол и само веднъж редуктал (всички са за заболявания на храносмилателната система, каквото ответницата има хронично) и по-малко обезболяващи като парацетамол, кетонал и само веднъж сермион, (който е за лечение на остри и хронични мозъчни съдови нарушения) и каквито лекарства са предписвани за лечение на ответницата според амбулаторните й листове за световъртежа (редуктал и сермион) и според диагностично – терапевтичен лист за гастрита (нексиум). Затова, оплакванията на въззивницата за липсата на доказателства за връзката на сторените разходи за лекарства по приложените касови бонове с лечението й, са неоснователни. Неоснователно е и оплакването на въззивницата, че платените от ищцата хранителни стоки по време на престоя й в дома са купени за нея. Това е така, тъй като тези разходи са за множество пакетирани захарни изделия и безалкохолно/бира (всяко на минимална стойност), всички на обща стойност от 48,80 лв. по един издаден от дома за стари хора касов бон, което кореспондира на казаното от свидетелките Г. и Др., че при престоя си там ответницата е посещавала и консумирала от барчето на дома, както и че всички дължими от нея суми са заплатени от ищцата. В този смисъл, всички платени суми по време на престоя на ответницата в дома в общ размер от 21 027,24 лв. за таксата, услугите по рехабилитация, телевизор, лекарства по приложените платежни документи на дома, за лекарства по приложените касови бонове и за захарни изделия и безалкохолно по касовия бон (за 48,80 лв.) са във връзка с престацията по договора и ответницата дължи връщането им. Сумите за транспорт на ищцата до ДВХУ не съставляват разходи за ответницата във връзка с изпълнение на договора, не са включени в тази сума

и не се дължат от ответницата.

По отношение на претендираните суми за лекарства, храна и козметика от сключването на договора до настаняването на ответницата в дома (07.11.2019 г.) и за месец ноември 2019 г.: По отношение на сумите за лекарствата, важи казаното по-горе, като те са по приложените касови бонове за закупени в този период и в рамките само на относимите към лечението на ответницата заболявания (само сумите изрично посочени в касовия бон за „Н.“). Според показанията на свидетелката Др., които са последователни, логични и съставляват нейни преки впечатления при непосредствен контакт с двете страни, в периода допреди настаняването на ответницата в дома, ищцата е купувала храна за нея. За периода след настаняването в дома, обаче няма основание да се приемат като разходи във връзка с изпълнението на договора тези по касовите бонове от 11.11.2019 г., 12.11.2019 г., 12.11.2019 г., 16.11.2019 г., 23.11.2019 г., 23.11.2019 г. общо на стойност 26,79 лв., защото храна на ответницата след настаняването ѝ е била напълно осигурена и липсват доказателства, че тези стоки са били занесени на Н. П.. Така, от сумата от 348,29 лв. следва да се извадят 26,79 лв. и задължението остава в размер на 321,50 лв. В тази сума е включен само един разход за козметика от 3,63 лв. (сторен на 05.11.2019 г.), който предвид датата преди настаняването на ответницата в дома и подготовката за него, е логично да е сторен за нея, а разходи за „промишлени стоки“ не са включени.

Предвид изложеното, сумата на полученото от ответницата на отпаднало основание се равнява на 25 805,20 лв. (25 831,99 лв. - 26,79 лв.) и до този размер искът е основателен и следва да бъде уважен. В този смисъл решението на окръжния съд в обжалваната му част, следва да бъде отменено за горницата над 25 805,20 лв. до 25 831,99 лв. (т.е. за сумата от 26,79 лв.) и в тази част искът – отхвърлен. В останалата част за сумата от 25 805,20 лв. осъдителното решение следва да бъде потвърдено.

По разноските: С оглед резултата от делото, за първоинстанционното производство страните си дължат разноски както следва: ответницата дължи на ищцата сумата от 3589,22 лв., а ищцата – на ответницата сумата от 585,24 лв., поради което и решението на първата инстанция следва да бъде изменено в съответните части съобразно този резултат, като се отмени за горницата над 3 589,22 лв. до присъдените такива на ищцата 3 593,32 лв., а на ответницата да се присъдят допълнително още 3,02 лв. За въззивното производство, въззивницата е заплатила държавна такса с превода от 522,14 лв. и адвокатско възнаграждение от 3 600 лв., като срещу последното е заявено възражение по чл. 78, ал.5 ГПК за прекомерността му. Възражението е основателно, предвид липсата на правна и фактическа сложност на делото, като платеното адвокатско възнаграждение е прекомерно и то следва да бъде намалено до справедлив минимален размер от 2 650 лв., колкото е и платеното и претендирано възнаграждение от насрещната страна. Съразмерно с резултата от въззивното производство, на въззивницата се дължи сумата от 6,34 лв., а на въззивваемата – 2 644,70 лв.

По изложените съображения, Апелативен съд - гр.Варна,

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 1229/27.10.2023 г., поправено с решение № 1364/20.11.2023 г., постановено по гр.д. № 2600/2022 г. по описа на Варненския окръжен съд **В ЧАСТТА**, с която Н. Н. П. е осъдена да заплати на М. Ж. П. на основание чл. 55, ал. 1 от ЗЗД сума като дадена на отпаднало основание, съставляваща направени разходи за издръжка и гледане, извършени по развален договор за прехвърляне на имот срещу задължение за издръжка и гледане, обективиран в Нот. акт № 99, том 3, рег. № 9679, дело № */18.09.2019 г. на нотариус О. Ст., рег. № 196 на НК, с район на действие ВРС, за горницата над 25 805,20 лв. до 25 831,99 лв. (т.е. за сумата от 26,79 лв.) както и в частта, с която Н. Н. П. е осъдена да заплати на М. Ж. П. разноски за първоинстанционното производство за горницата над сумата от 3 589,22 лв. до 3 593,32 лв. като вместо това **ПОСТАНОВИ:**

ОТХВЪРЛЯ предявления от М. Ж. П. против Н. Н. П. иск по чл. 55, ал. 1 от ЗЗД за заплащане на сума дадена на отпаднало основание, съставляваща направени разходи за издръжка и гледане, извършени по развален договор за прехвърляне на имот срещу задължение за издръжка и гледане, обективиран в Нот. акт № 99, том 3, рег. № 9679, дело № */18.09.2019 г. на нотариус О. Ст., рег. № 196 на НК, с район на действие ВРС в частта за горницата над 25 805,20 лв. до 25 831,99 лв. (т.е. за сумата от 26,79 лв.).

ПОТВЪРЖДАВА решение № 1229/27.10.2023 г., поправено с решение № 1364/20.11.2023 г., постановено по гр.д. № 2600/2022 г. по описа на Варненския окръжен съд **В ЧАСТТА**, с която Н. Н. П. е осъдена да заплати на М. Ж. П. сумата от 25 805,20 лв. - дадена на отпаднало основание и съставляваща направени разходи за издръжка и гледане, извършени по развален договор за прехвърляне на имот срещу задължение за издръжка и гледане, обективиран в Нот. акт № 99, том 3, рег. № 9679, дело № */18.09.2019 г. на нотариус О. Ст., рег. № 196 на НК, с район на действие ВРС, на основание чл. 55, ал. 1 от ЗЗД.

ОСЪЖДА Н. Н. П. с ЕГН *****, с адрес: гр. В., ул. „*“ № *, ет. *, ап. *, да заплати на М. Ж. П. с ЕГН ***** от гр. В., бул. „*“ № *, ет. *, ап. *, сумата от 2 644,70 лв., представляваща съразмерна част от сторените от нея разноски за въззивното производство.

ОСЪЖДА М. Ж. П. с ЕГН ***** от гр. В., бул. „*“ № *, ет. *, ап. *, да заплати на Н. Н. П. с ЕГН *****, с адрес: гр. В., ул. „*“ № *, ет. *, ап. *, допълнително сумата от 3,02 лв. – разноски за първоинстанционното производство и сумата от 6,34 лв., представляваща съразмерна част от сторените разноски за държавна такса и адвокатско възнаграждение за въззивното производство.

Решението може да бъде обжалвано пред ВКС на РБ, в едномесечен срок от връчването на препис от него на страните и при условията на чл.280 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____